

Bakgrund

I Sverige har alla barn skolplikt och en lagstadgad rätt till utbildning. Skolplikten innebär även närvaroplikt, en skyldighet att delta i den utbildning som anordnas, undantag är vid sjukdom eller annat giltigt skäl. Vårdnadshavare ska se till att deras barn kommer till skolan och deltar i utbildningen, att barnet fullgör sin skolplikt.

Vid frånvaro innebär det att rätten till utbildning inte blir tillgodosedd. För den enskilda eleven men även för samhället kan en omfattande frånvaro från skolan leda till svårigheter och kostnader. En ofullständig grundskoleutbildning ger minskade möjligheter på arbetsmarknaden, vilket kan innebära ett lidande och utanförskap.

Att en elev är borta mycket från skolan är en varningssignal om att eleven riskerar att inte klara av sin utbildning. Skolan ska utreda varför eleven är frånvarande så att eleven kan få det stöd som behövs för att uppnå målen med utbildningen.

Skolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn när det gäller att drabbas av psykisk ohälsa samt olika sociala problem, som missbruk och kriminalitet. Det förebyggande arbetet med att främja närvaro blir betydelsefullt för alla elever. Tydliga rutiner ska fånga upp elever i ett tidigt skede samt underlätta för skolans personal att snabbt identifiera vad som påverkar närvaron.

Socialstyrelsens rapport, 2010, visade att låga eller ofullständiga betyg var den starkaste riskfaktorn för framtida psykosociala problem. Avsaknad av skolmisslyckanden var den starkaste skyddande faktorn.

Ett flertal utredningar finns att läsa som berör kopplingen mellan ofullständig skolgång, betyg och svårigheterna med att inte vara behörig till vidare studier på gymnasiet. Läs gärna Unga som varken arbetar eller studerar (U 2015:06), Utveckling och samordning av insatser som rör psykisk hälsa (S 2015:09) samt Saknad (SOU 2016:94).

Bilaga 1 Skollag SFS (2010:800)

Bilaga 2 Skolförordningen SFS (2011:185)

Målsättning

Målsättningen är att rutinen skall:

Kvalitetssäkra arbetet med att främja närvaron i kommunen och skapa en tydlig ansvarsfördelning och struktur.

Skapa ett främjande och förebyggande arbetssätt gällande skolnärvaro för att tidigt upptäcka frånvaro och sätta in åtgärder.

Öka elevers närvaro i skolan och möjlighet till måluppfyllelse.

Utveckla samverkan inom kommunens Närvaroteam där skola och socialtjänst ingår.

Definition av frånvaro

Giltig frånvaro:	innebär sjukdom eller ledighet som beviljas av vårdnadshavare, klassföreståndare eller rektor
Ogiltig frånvaro:	innebär frånvaro från undervisning utan giltiga skäl
Hög frånvaro:	innebär mer än 15% registrerad frånvaro under den senaste månaden oavsett giltig eller ogiltig frånvaro
Ett frånvarotillfälle:	är ett frånvarotillfälle eller tre sena ankomster under en vecka
Skolk:	innebär frånvaro från en eller flera lektioner utan giltig anledning
Återkommande sen ankomst:	kommer försent till lektioner
Återkommande giltig frånvaro:	innebär regelbunden frånvaro pga. sjukdom eller privata angelägenheter
Återkommande frånvaromönster:	innebär frånvaro från vissa lektioner eller vissa tider och dagar
Korridorvandring:	frånvarande från lektioner, men befinner sig i skolans lokaler
Hemmasittande:	kommer inte till skolan. Isolerar sig ofta i hemmet

Ansvar

Skolfrånvaro ska uppmärksammas snarast möjligt

Viktigt är att eleven känner sig saknad när hen inte är i skolan.

Vårdnadshavarens ansvar

Innan första lektionen startat ska vårdnadshavare anmäla hens frånvaro till skolan via V-klass eller den rutin som respektive skola har beslutat om.

Klasslärare/mentors ansvar

Klasslärare/mentor ska följa upp eventuell frånvaro för sina elever och agera skyndsamt. Viktigt med tidig och regelbunden kontakt med vårdnadshavare. För att observera eventuellt mönster i frånvaron bör mentor regelbundet gå igenom sina elevers närvaro, vara vaksam samt reagera på om det finns tecken till frånvaro. Mentor informerar även rektor om hens situation.

Rektors ansvar

Att regelbundet följa upp elevernas närvaro på varje EHT. Beslut tas av rektor om en frånvaroutredning ska påbörjas och vem som ska utföra utredningen. Rektor har även ansvar för att frånvaron rapporteras, åtgärder dokumenteras och uppföljning sker bland annat i rektorsgruppen tillsammans med skolchef. När skolan har påbörjat en utredning om en elevs frånvaro ska rektor se till att huvudmannen får information om frånvaron så snart som möjligt.

Tidiga tecken på frånvaro hos elever

Det är viktigt att upptäcka signaler på frånvaro så tidigt som möjligt, för att förhindra ett eventuellt negativt beteendemönster hos eleverna. Exempel och tecken att vara observant på;

- Svårigheter att komma tillbaka till skolan efter längre ledighet till exempel helger och lov
- Bristande motivation och nedstämdhet
- Otrygghet i samband med raster och specifika lektioner
- Svårigheter med kamratrelationer, schemabrytande aktiviteter eller stadiebyte

- Lär miljön
- Huvudvärk, magont, sömnsvårigheter/sömnvanor

Frånvarotrappan

Instruktion vid samtal och främjande av närvaro

Intervjuer:

- Informera vårdnadshavare, elev och pedagog om vilket steg i närvaroplanen som är aktuell. Berätta att syftet är att göra en mer omfattande kartläggning för få ett helhetsperspektiv, både skola, elevens samt vårdnadshavarnas syn på frånvaron, och hitta lösningar för att främja närvaro. Kontakta båda vårdnadshavarna vid gemensam vårdnad.
- Boka tid för intervju. Vem som ansvarar för kartläggning tas beslut kring på EHT. Pedagoger kan fylla i frågor enskilt och lämna till ansvarig. Intervju med vårdnadshavare kan ske via telefon, frågor skickas hem via mejl innan för att underlätta. Intervju med elev kan ske enskilt eller tillsammans med vårdnadshavare.
- Använd tolk vid behov.

Möte med vårdnadshavare där kartläggning redovisas och närvaroplan tas fram

- Rektor kallar till möte
- Deltagare i skolan har förmöte i syfte att erhålla en samsyn – mentor obligatorisk.
- Välkomna familjen till mötet och berätta att det handlar om hur vi kan hjälpas åt för att närvaron i skolan ska öka.
- Beskriv kort rutinerna för ökad skolnärvaro och att vi nu befinner oss på steg fyra. Visa ärendegång, i trappform för att visualisera.
- Redovisa sammanfattning av kartläggning.
- Skriv en plan för att främja närvaro, bilaga 5.
- Avsluta med en sammanfattning kring vem som ansvarar för vad och boka in ett uppföljningsmöte där åtgärderna följs upp.

Att tänka på både vid intervjuer samt möte

- Nyfiket förhållningssätt.
- Undvik att inta en expertroll
- Undvik tolkningar kring bakomliggande orsaker till elevens situation.
- Fokusera på problemlösning
- Förmedla hopp, ge exempel på tillfällen då olika lösningar har fungerat.
- Håll tidsram.
- Dokumentera, enligt bilaga

Efter mötet

Kopia på kartläggning, närvaroplan och mötesprotokoll lämnas till:

- Vårdnadshavare
- I elevens akt, PMO
- Redovisas på EHT

Bilaga 1

Skollagen SFS (2010:800)

7 kap. Skolplikt och rätt till utbildning

Vilka omfattas av skollagen?

7 kap. 2§ Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt

Deltagande i utbildning Närvaro

7 kap. 17§. En elev i grundskola, grundsärskola skall delta i verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltiga skäl att utebli. Om en elev i grundskola, grundsärskola utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektor se till så att vårdnadshavaren samma dag informeras om att elevens varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informerad samma dag.

Ansvar för att skolplikten fullgörs

7kap. 20§ Den som har vårdnaden om ett skolpliktigt barn ska se till att barnet fullgör sin skolplikt.

Hemkommunens ansvar

7kap. 21§ Hemkommunen ska se till att skolpliktiga barn som inte går i dess grundskola eller grundsärskola på något annat sätt får föreskriven utbildning.

Huvudmannens ansvar

7 kap.22§ Kommunen skall se till att eleverna i dess grundskola och grundsärskola fullgör sin skolgång.

När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en fristående skola eller utan giltig orsak är frånvarande i betydande utsträckning från obligatoriska inslag, skall huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommunen.

Föreläggande och vite

7kap.23§ Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte har gjort vad denne är skyldig att göra för att så ska ske, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter. Ett sådant föreläggande får förenas med vite (böter). Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart om inte annat beslutas.

Bilaga 2

Skolförordningen SFS (2011:185)

4 kap. Anmälningsskyldighet vid frånvaro

4 kap.8§ Om en elev på grund av sjukdom eller någon annan orsak inte kan delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska hindret snarast anmälas till skolenheten.

Rektorn får besluta hur anmälningsskyldigheten skall fullgöras.

6 kap. Betyg

6 kap. 12§ Terminsbetyget ska innehålla uppgifter om det senaste beslutet om elevens betyg i varje ämne. Det skall framgå om ämnet har avslutats.

(From ht 2011 skall ogiltig frånvaro framgå i terminsbetyget i grundskola och grundsärskola)

Bilaga 3

Enkel kartläggning vid upprepad skolfrånvaro

Utförs av Mentor

1. Är det något i skolan som orsakat frånvaron?
2. Vad är det som fungerar bra i skolan och vad gör att du kommer till skolan?
3. Vad kan vi på skolan göra för att öka närvaron ytterligare?
4. Vad kan jag som mentor göra för att öka skolnärvaron?
5. På en skala från 1-5 där 1 är mycket dåligt och 5 är mycket bra, hur nöjd är du med din nuvarande skolsituation? Ringa in eller sätt kryss.

1

2

3

4

5

6. Har du varit i behov av vård det senaste? Läkarbesök?

7. Äter du frukost? Äter du i skolan? Hur fungerar sömnen?

8. Har du kompisar i skolan? Har du kompisar på fritiden?

9. Något du vill tillägga?

Bilaga 4

Fördjupad kartläggning vid främjande av närvaro

- Utförs av Elevhälsan – ansvar fördelas på EHT. Börja gärna med eleven.

Datum: Klicka eller tryck här för att ange text.

Elevens namn och personnummer Klicka eller tryck här för att ange text.
Giltig frånvaro, under perioden från och med till och med i procent %
Ogiltig frånvaro, under perioden från och till och med i procent %
Skola och klass Klicka eller tryck här för att ange text.
Klasslärare /Mentor Klicka eller tryck här för att ange text.
Vårdnadshavare 1, namn och telefonnummer Klicka eller tryck här för att ange text.
Vårdnadshavare 2, namn och telefonnummer Klicka eller tryck här för att ange text.

Datum för ny uppföljning (efter 2 veckor) den Klicka eller tryck här för att ange text.
Ansvarig Klicka eller tryck här för att ange text.

UTIFRÅN SKOLANS PERSPEKTIV

Pedagogiskt perspektiv

Hur går det för eleven ämnesmässigt?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Är eleven i behov av extra anpassningar och/eller särskilt stöd?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Om anpassningar genomförts i skolan, hur har elev svarat på dem?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur fungerar det för elev att påbörja, genomföra och avsluta en uppgift?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Förstår eleven instruktioner?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Behöver eleven stöd gällande läsning eller skrivande?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Ber eleven om hjälp, hur?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur lär sig eleven bäst?	
Hur är klassrumsklimatet?	
Hur påverkas eleven av och hur bidrar eleven till klassrumsklimatet?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur fungerar samarbete i grupp?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vilka styrkor har eleven?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Får elev med sig skolmaterial till varje lektion?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Värderar eleven skolan som viktig?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Socialt perspektiv

Hur fungerar relationer för eleven, både till kamrater och vuxna?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har eleven kompisar i klassen?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har eleven kompisar på rasten och vad gör eleven?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Upplever du eleven som trygg i skolan och på väg till och från skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Är eleven frånvarande i något visst ämne, någon viss dag eller tidpunkt på dagen?	Klicka eller tryck här för att ange text.

UTIFRÅN VÅRDNADSHAVARES PERSPEKTIV

Pedagogiskt perspektiv

Vad tror du skolfrånvaro beror på?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vad fungerar väl hemma?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Ser ditt barn koppling mellan skolan och framtida mål?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vilka styrkor har ditt barn?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Finns det problem med att ta sig till/från skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Socialt perspektiv

Hur fungerar det hemma med relationer i familjen?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vad gör ditt barn på fritiden?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Håller ditt barn på med någon aktivitet?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har ditt barn kompisar i skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Har ditt barn kompisar på fritiden?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur fungerar rutiner? Mat, hygien, sömn	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur upplever du att ditt barn mår? Finns det något hälsoproblem?	
Har det hänt något hemma som kan påverka närvaro i skolan?	

UTIFRÅN ELEVENS PERSPEKTIV

På en skala från 1–5, där 1 är mycket dåligt och 5 är mycket bra, hur nöjd är du med din nuvarande skolsituation? Ringa in eller sätt kryss.

1

2

3

4

5

Hur har du det i skolan- utifrån ett pedagogiskt perspektiv

Hur tycker du att en bra lektion ska vara?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vilka ämnen tycker du fungerar bra?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vilka ämnen tycker du är tråkiga/svåra?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur upplever du muntliga instruktioner? Förstår du vad du ska göra efter genomgång?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur länge orkar du hålla koncentration vid genomgång/instruktion?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur trivs du med dina lärare?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Ber du din lärare om hjälp när du behöver det? Hur gör du då?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Behöver du stöd när du läser eller skriver?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur lär du dig bäst?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur är det för dig att samarbeta i grupp?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vilka styrkor har du?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har du med dig skolmaterial till varje lektion?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur fungerar det för dig att påbörja, genomföra och avsluta en uppgift?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur upplever du arbetsron under lektionerna?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur är lokalerna på skolan? Klassrum, idrottshall, matsal och toaletter?	Klicka eller tryck här för att ange text.
I vilken miljö kan du arbeta bäst?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Om anpassningar genomförts i skolan, hur har du upplevt dem?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Hur har du det i skolan- utifrån ett socialt perspektiv

Hur har du det i skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har du kompisar i klassen?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har du kompisar på rasten och vad gör du?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har du någon vuxen som du kan prata med om du skulle behöva det?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hur upplever du miljön i omklädningsrum och matsal?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Upplever du dig trygg i skolan och på väg till och från skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.
---	---

Hur har du det hemma?

Vilka bor du med?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vad gör du när du är hemma?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vilka vuxna stöttar dig i skolarbetet?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Bekymrar du dig över något som rör din familj?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har det hänt något hemma som påverkar din närvaro i skolan och hur du har det i skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Hur har du det på fritiden?

Vad gör du när du är ledig/lov?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Håller du på med någon aktivitet?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Tycker du att du har lagom många aktiviteter på din fritid?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Finns det något du skulle vilja börja med?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har du kompisar på fritiden?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Har det hänt något på din fritid som påverkar din situation i skolan?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Går dina kompisar i skolan, om inte vad gör de?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Hur mår du?

Mat (frukost, lunch, middag)?	Klicka eller tryck här för att ange text.
-------------------------------	---

Hygien (dusch, tandborstning, kläder)	Klicka eller tryck här för att ange text.
Hälsoproblem: allergier, syn och hörsel? Om du varit hos läkare för något hälsoproblem kan det vara en tillgång för skolsköterskan att ta del av det. Kan skolsköterskan få rekvirera din journalanteckning från besök?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Framtidsplaner?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Övrigt om ditt mående?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Vad behöver du för stöd från skolan, föräldrar eller annan för att öka din närvaro?

Vad tycker du att skolan kan göra för att närvaro ska öka?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vad tycker du att föräldrar kan göra för att närvaro ska öka?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Vad kan du göra för att närvaro ska öka?	Klicka eller tryck här för att ange text.
Finns det andra idéer vi kan testa?	Klicka eller tryck här för att ange text.

Slutsats – Görs tillsammans på ett EHT

- **Analys av samtliga tre delar i kartläggning, skola, vårdnadshavare och elev**

Klicka eller tryck här för att ange text.

Registrerade uppgifter behandlas enligt personuppgiftslagen och dokumenteras i digital elevakt. Kartläggning redovisas på EHT

Bilaga 5

Möte Skolnärvaro - Dagordning

Elev:

Datum:

Närvarande:

1. Nuläge Elev
Eleven sitter med och berättar om hen önskar, kan sitta med första 10 minuterna eller sitta med hela tiden, beroende på hur eleven vill ha det.
2. Skolnärvaro och hur går det i skolan?
3. Nuläge hemma
4. Stöd från andra myndigheter?
5. Skolnärvaroteamets insatser – vad innebär detta. Info till föräldrar.
6. Handlingsplan
7. Avslut och boka nytt möte

